

Skutky apoštolov 1

Milý Teofil¹, v prvej knihe som napísal o všetkom, čo Ježiš robil a učil od začiatku až do dňa, keď bol vzatý do neba. Predtým dal prostredníctvom Ducha Svätého² príkazy apoštolom, ktorých si vyvolil. Po svojom utrpení sa im štyridsať dní³ zjavoval a hovoril o Božom kráľovstve, aby tak mnohými spôsobmi dokázal, že žije⁴.

Raz, keď s nimi stoloval, prikázal im: „Z Jeruzalema neodchádzajte, ale očakávajte splnenie Otcovho príslubu, o ktorom ste odo mňa počuli: Ján krstil vodou, ale vy budete o niekoľko dní pokrstení Duchom Svätým.“ Keď sa zišli, spýtali sa ho: „Pane, chceš azda v tomto čase obnoviť kráľovstvo pre Izrael?“ On im odpovedal: „Nie je vašou vecou poznať časy alebo chvíle, ktoré určil svojou mocou Otec. Teraz však na vás zostúpi Svätý Duch, vy dostanete jeho moc a budete mi svedkami v Jeruzaleme, v celom Judsku i Samárii, až po kraj zeme.“ Po týchto slovách sa pred ich očami vzniesol hore, až im ho vzal oblak z dohľadu⁵. A kým uprene hľadeli k nebu, ako odchádza, zrazu pri nich zastali dvaja muži v bielom rúchu a povedali: „Muži galilejskí, čo stojíte a hľadáte do neba? Tento Ježiš, ktorý bol vzatý od vás do neba, príde tak, ako ste ho videli odchádzať do neba.“

Potom sa vrátili do Jeruzalema z vrchu, ktorý sa volá Olivový a je blízko Jeruzalema, vo vzdialenosti sobotnej cesty. Keď ta prišli, vystúpili do hornej siene, kde sa zdržiavali Peter, Ján, Jakub, Ondrej, Filip, Tomáš, Bartolomej, Matúš, Jakub Alfejev, Šimon Horlivec a Júda Jakubov⁶. Všetci títo jednomyselne a vytrvalo zotrvali v modlitbách spolu so ženami, s Máriou, Ježišovou matkou a s jeho bratmi.

V tých dňoch uprostred bratov vstal Peter — bol tam zástup asi stodvadsiatich⁷ ľudí — a prehovoril: „Muži, bratia! Muselo sa splniť, čo Duch Svätý ústami Dávida predpovedal v Písme o Judášovi, ktorý sa stal vodcom tých, čo zatkli Ježiša. Judáš bol jedným z nás a dostal podiel na tejto službe. Z odmeny za svoju ničomnosť si kúpil pole a zrútiac sa z výšky dolu hlavou ho roztrhlo tak, že sa z neho vyvalili všetky vnútornosti. Dozvedeli sa o tom všetci obyvatelia Jeruzalema. Preto to pole vo svojej reči nazvali Hakeldamach, čo znamená Pole krvi. Veď aj v knihe Žalмов je napísané: Nech jeho príbytok spustne, nech niet nikoho, kto by v ňom býval. A inde: Jeho úrad nech prevezme iný. Preto treba, aby sa niektorý z mužov, ktorí sa s nami schádzali po celý čas, kým Pán Ježiš chodil medzi nami⁸ — počnúc Jánovým krstom až do dňa, keď bol spomedzi nás vzatý — spolu s nami stal svedkom o jeho zmŕtvychvstani.“ A tak predstavili dvoch: Jozefa, ktorý sa volal Barsabáš a mal prírmenie Justus, a Mateja. Potom sa modlili takto: „Pane, ty poznáš srdcia všetkých ľudí. Ukáž nám, ktorého z týchto dvoch si si vyvolil, aby zaujal miesto v tejto apoštolskej službe, ktorú Judáš opustil, aby odišiel na svoje miesto.“ Potom im dali lósy⁹ a lós padol na Mateja, ktorý bol pričlenený k jedenástim apoštolom.

¹ Ten istý adresát ako v evanjeliu podľa Lukáša. Teofil (*Theos*-Boh; *fileo*-milovať) môže znamenať človeka milovaného Bohom alebo milujúceho Boha. Nevieme, či išlo o konkrétnu osobu.

² Duch Svätý, ktorý naplnil Ježiša a pôsobil v ňom prechádza na apoštolov a na celé ich spoločenstvo. Najprv dostávajú osobitne Ježišove príkazy (v. 2), neskôr ich prenikne celkom (v. 5), aby im dal moc a schopnosť byť svedkami (v. 8).

³ 40 dní je skôr označenie času milosti, ktorý bol dostatočný na to, aby sa apoštoli upevnili vo viere v jeho zmŕtvychvstanie, než presný chronologický údaj. Pozri použitie čísla 40 v Biblii: potopa sveta, pobyt Izraelitov na púšti, Ježišov pôst. Symbolizuje čas prípravy, očistenia a prechodu k niečomu novému.

⁴ Ohlasovať, že Ježiš, ktorý zomrel, žije, je základné poslanstvo kresťanskej viery (Sk 1,3; 25,19) lebo bol vzkriesený, vstal z mŕtvych.

⁵ Autor evanjelia a Skutkov opisuje nanebovstúpenie Pána dva krát. Ježišov odchod do neba sa takto javí ako začiatok novej éry.

⁶ Lukáš podčiarkuje kompletnú prítomnosť Ježišových vyvolených, nateraz Jedenástich.

⁷ Komunita 120 ľudí jasne naznačuje štruktúru Ježišovho spoločenstva, ktorá sa viaže na 12 vyvolených apoštolov. Týmto sa podčiarkuje kontinuita medzi Cirkvou a Ježišovým spoločenstvom, preto sa Peter cíti pobádaný napraviť túto diskontinuitu. Svojou iniciatívou jasne naznačuje svoje prvenstvo, ale slová *vstal uprostred bratov* naznačujú, že jeho autorita ho nerobí vládcom.

⁸ Spoločenstvo Cirkvi historicky stojí na svedectve ľudí, ktorí poznali Ježiša od jeho krstu až po nanebovstúpenie.

⁹ Volba lósom tu nepredstavuje poverčivosť, ale ponechanie rozhodnutia na Boha v tomto prípade, keď obaja kandidáti boli vynikajúce osobnosti.

Od Ježiša k Cirkvi. Poznať evanjelium a otvárať sa Daru Ducha

1. Prvé verše Skutkov nás vovádzajú do atmosféry veľkého prechodného obdobia. Uzatvára sa jedna etapa dejín spásy – Boží Syn historicky prítomný medzi nami – a otvára sa nová etapa, etapa Cirkvi postavenej na základe apoštolov, ktorej hlavným protagonistom bude Duch Svätý. Každý kresťan, ktorý číta prvé verše tejto Lukášovej rozpravy je pozvaný upriamiť svoj zrak na evanjelium, kde sa všetko začalo. *Čo Ježiš robil a učil, od krstu až po nanebovstúpenie.* A tu, ako Teofilovia dnešných čias, si musíme položiť otázku o našom poznaní evanjelia, o poznaní Krista v evanjeliu. Najviac sa máme usilovať rozjímať o živote Ježiša Krista, podčiarkuje autor Nasledovania Krista, ale potom smutne konštatuje: *no stáva sa, že mnohí, hoci často počúvajú evanjelium, predsa sú ním len nepatrne dojatí.* Aj Ján Pavol II. nám odporúča osobné poznanie evanjelia, keď nás pozval *uvažovať o Kristovej tvári a nájsť tvár syna, tvár muža bolesti a tvár vzkrieseného.* Tvár je totiž symbolom i realitou osobného vzťahu, bez vnímania tváre, bez pohľadu tvárou v tvár niet lásky.

2. *Naším najvyšším poznaním je teda poznať Ježiša Krista a našou najhlbšou radosťou je zjavovať všetkým nesmierne bohatstvá jeho tajomstva. Kráčame s mladými a privádzame ich k osobe vzkrieseného Pána.* Tieto vety zo Stanov SDB (čl. 34) sú ozvenou atmosféry, do ktorej sme sa snažili vstúpiť. Ako veľmi je potrebné dôverne poznať Ježiša a priviesť mladých k osobe vzkrieseného Pána, k Ježišovi, ktorý žije. Umožniť ľuďom stretnutie sa so živým Ježišom, to je zmysel a cieľ kresťanskej existencie

3. Zaiste cítime, že toto je nad naše sily. A predsa si nás Boh vyvolil. Sv. Lukáš však nenecháva nikoho na pochybách: je tu Duch Svätý, tajomný dar od Otca, ktorý pri Jordáne zostúpil na Ježiša, ktorý sa takto stal Kristom, Pomazaným. Ježiš je plný tohto daru a komunikuje ho svojim vyvoleným. Tajomne, mysticky o tom veľa hovorí sv. Ján vo svojom evanjeliu. Lukáš nám tento dar predstavuje v jeho konkrétnom rozmere: prislúbený dar od Otca príde do Jeruzalema, na presne na tých, ktorých si Ježiš vyvolil, aby im dal účasť na svojom pozemskom poslaní. Duch Svätý nie je len mystika a tajomná sila jednotlivca, ale **konkrétna história a budovanie spoločenstva, ktoré má svoj základ v Jeruzaleme** a odtiaľ má prostredníctvom osôb plných Ducha prísť až na kraj zeme.

4. Aj po mnohých stretnutiach sa so vzkrieseným, v apoštoloch zostávajú otázky, ktoré prezrádzajú ich nedočkavosť. *Pane, chceš azda v tomto čase obnoviť kráľovstvo pre Izrael?* V ľudskej prirodzenosti je túžba vidieť niečo tu a teraz, vidieť ako to všetko rastie, ako sa všetko uskutočňuje. A samozrejme podľa našich predstáv. Ježiš opäť rázne bojuje proti tejto nebezpečnej predstave a jasne hovorí: *Nie je vašou vecou poznať časy alebo chvíle, ktoré určil svojou mocou Otec ... Teraz však na vás zostúpi Duch Svätý ...* Ekumenický preklad vložil do textu slovíčko teraz, ktoré korešponduje s tým, či už teraz (= v tomto čase) sa obnoví kráľovstvo Izraela. Naše očakávania by sa mali premeniť na očakávanie Ducha. On vie, on povedie, on nás môže zbaviť starostí o budúcnosť. Možno aj v nás sa často rodia otázky, či sa teraz obnoví svet okolo nás, či viera začne znovu triumfovať, či sa obnoví naša spoločnosť alebo, či sa aspoň uvidí víťazstvo nad tými, ktorí sebavedomo idú napred a obracajú na ruby nielen to kresťanské, ale aj to ľudské. Na všetky tieto naše otázky má Ježiš len jednu odpoveď: **Sústredte sa na príchod Ducha.** Nechajte sa ním viesť. Ponorte sa do jeho pôsobenia a **neznepokojte sa zbytočne.**

5. Poslušnosť apoštolov Ježišovmu príkazu, ale aj ich bezmocnosť a bezradnosť po Ježišom odchode sa premenila na modlitbu. Spoločnú a intenzívnu. Plnú očakávania a plnú vedomia bezmocnosti. Kto vie, či účinnosť našej modlitby neničí práve naša moc, naše schopnosti, to, že si nesprávnym spôsobom prosíme „o Božiu pomoc“, čiže, aby Boh bol naším pomocníkom, namiesto toho, aby sme sa my usilovali stať jeho nástrojmi. Bez Ducha Svätého sa Ježiš stane bledou spomienkou, jeho slová nepochopiteľnou alebo neuskutočiteľnou výzvou. Nech je akákoľvek situácia v našom stredisku, v našej komunite, v našom apoštoláte – sme ochotní uveriť, že Duch bol prisľúbený a zostúpi na modliacu sa komunitu?

6. Komunitu apoštolov tvorili Dvanásti, jeden sa však stratil ... Peter v modlitbe nadobudne presvedčenie, že skôr ako príde prisľúbený dar Ducha, je potrebné, aby spoločenstvo apoštolov malo taký počet, aký mu určil Ježiš. Prvé spoločenstvo sa tak ocitne pred veľkou úlohou. Peter stanovuje kritérium – jeden z tých, *ktorí sa s nami schádzali po celý čas, kým Pán Ježiš chodil medzi nami*. Našli sa až dvaja takí osvedčení muži. Napokon sa komunita rozhodla dať priestor Bohu, prostredníctvom lósu. Táto scéna nás učí dve skutočnosti: na posvätné miesta sa nemajú pretláčať jednotlivci, ba ani skupiny nemajú pretláčať svojich kandidátov. Druhou skutočnosťou je to, že predstavení v cirkevných spoločenstvách majú *hovoriť uprostred bratov*, majú zabezpečiť hľadanie a tiež sa pričiniť o to, aby noví vyvolení boli podľa Boha a nie podľa ich predstáv. Pouvažujem, či ako jednotlivci alebo skupiny nepretláčame niekoho a poprosme si, aby sme mali takých predstavených, ktorí Nie sú ako *páni nad dedičným podielom*, ako sám sv. Peter neskôr sformuloval (1Pt 5,3)

7. Apoštolí a malé spoločenstvo viery, ktoré bolo základom Cirkvi si nevedelo vôbec predstaviť, kadiaľ pôjde cesta Cirkvi. A Duch im to nezjavil. Ani to nepotrebovali. Oni sa sústredili najviac na to, **aby sa otvorili daru**, ktorý má prísť. Uverili, že Boh si vedie dejiny svojho spoločenstva i sveta, v ktorom sa nachádza. Bude to spoločenstvo prežívajúce radosti i krízy, chvíle pokoja i chvíle ohrozenia a prenasledovania. Cirkev má byť modliaca sa, aby bola Božím nástrojom. Nemodlí sa len pre svoju osobnú dokonalosť alebo spásu, ale modlitba ju robí schopnou byť v službe Boha: keď treba pasívna a trpiaca, inokedy zase aktívna a tvorivá. Vždy však preto, aby všetkým v Duchu Svätom nejakým spôsobom povedala: Ježiš, ktorého považujete za postavu minulosti, žije.

- Je moje poznanie evanjelia poznaním Krista? Rastiem v jeho poznávaní pravidelným rozjímavým čítaním ?
- Snažíme sa, aby mladí mali živý vzťah k Ježišovi alebo sa usilujeme len o to, aby boli uchránení od hriechu a išli dobrou cestou v živote?
- Akým spôsobom reagujeme na skutočnosti, ktoré prevyšujú naše sily alebo nás znechucujú? Modlíme sa o dar Ducha?
- Nepokoj vo svete, problémy v Cirkvi, v spoločnosti, v spoločenstve, v rodine sú silnejšie ako náš pokoj v Duchu Svätom?
- Ako vnímam to konkrétne spoločenstvo, v ktorom žijem? Vieme hľadať Božiu vôľu, vieme spoločne rozlišovať?
- Dávam Bohu do rúk moju budúcnosť? Verím, že ma vedie?